

Наша газета

29.01.2009. • НОМЕР • В Р О Ж (68) 1 • РІК • GODINA VIII • ISSN 1333-686X

90-та річниця
СОБОРНІСТІ
УКРАЇНИ

LELUJANJE PLINSKOG PLAMIČKA

Drag mi je Platon, ali mi je draža istina. (Aristotel)

U jednoj prigodi, u atmosferi već malo stišane nedavne „plin-ske krize“, uz teme iz domene nacionalne manjine, na službenom mjestu, od službene osobe, dan je kolokvijalni dobrohotan usputni savjet o povećanoj umjerenosti, jer zbog plina, u danom trenutku, popularnost zemlje matičnog naroda baš i nije u zenitu. Nije me iznenadilo što se moj robusni „unutarnji pokret otpora“ nije pokrenuo čak ni refleksno. Jer, natuknica je doista bila dobrohotna, kao rezultat ad hoc opservacije, koju sam instinktom i sviješću i sam osjećao. No, to s plinom - bilo pa prošlo (nadam se).

Spomenuta epizoda (i bez napomene da bi u redukciji i meni i mojima bilo jednako hladno, te da „moja kap“ pomaže „ovom slapu“ teći), više je stvar kontinuiteta no slučajnosti. Slaba je utjeha što je toga bilo u mnogih naroda i u raznim povijesnim periodima. Stanovište, da je osnovno biti građanin, a tek onda eventualno u jednom dijelu kulturološki biti i pripadnik nacionalne manjine, te u tom smislu zadovoljavati socijalne, kulturne i obrazovne potrebe na definiran i društveno prihvatljiv način, trebalo bi biti najnormalnije prihvatljivo. No, je li ono prihvatljivo svima i u cijelosti? Kome, zašto i u kojim dijelovima nije sasvim prihvatljivo, te što bar početi činiti na promjeni negativnog odnosa, svakako su teme o kojima će se kad – tad trebati analitički progovoriti, a sukladno tome modificirati i sustavna rješenja pojedinih pitanja. Do tada, pozabavimo se bar lelujanjem plinskog plamička, koji se na sreću nije ugasio. On za bure ni ne zna, nje ga već i vjetar gasi, jer tako je krhak da se po njemu vidi smjer i najbližeg strujanja.

Slika 1:

Pod paskom eminentne voditeljice, dosljedno profilu TV-emisije na aktualne teme, u jeku „plinskog pitanja“, uvaženi meritorni gosti diskutirali su tu temu. Bili su nazočni i cijenjeni predstavnici glavnih „strana u nesporazumu“, od kojih ću jednog (po onome kako me svrstavaju) zvati „moj“, a drugog, jednostavno – sugovornik. Sav ovaj uvod je da bih pokazao kako nije uvijek jednostavno imati „svoga“. Pri kraju emisije „moj“ sudionik se latio krunskog argumenta, a koliko sam uspio razumjeti, to je, da njegova strana prema Europi uopće nema ugrađenih ventila, te nema ni tehničku mogućnost zavrnuti ventil, tj. prekinuti dovod plina. Nisam do kraja ni slušao vješt protuargument sugovornika, jer su mi misli odlutale do glavnog ventila plinskog priključka na moju zgradu, pa dalje na ventile za grupe stanova po vertikali, zatim glavni ventil u mom stanu te ventile po odvojcima, do onih na kraju, prije priključka trošila. Eh, gdje li je bio ovaj majstor kada su tamo gradili plinovod.....?

Slika 2:

Mnogim „našima“ vjerojatno je laknulo kada su, iako već nakon „plinskog sporazuma“, u Jutarnjem listu od 23.01.2009 str. 20 pročitali komentar dr. Jevgenija Paščenko: Cijena plinskoga šoka. Pogotovo što je dr. Paščenko poznat javnosti, uključujući i ukrajinsku nacionalnu manjinu, kao vrstan predavač na povijesne i književne teme. Još za vrijeme SSSR-a uspio je studirati u inozemstvu, a nakon osamostaljenja Ukrajine obnašao je visoku diplomatsku dužnost u Veleposlanstvu Ukrajine u Zagrebu. Sada je hrvatski državljanin (!) i predaje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. (Vrijedi spomenuti da sada, kao pripadnik nacionalne manjine, praktično s nekoliko stotina glasova na izborima, može postati zastupnik u Hrvatskom saboru.) S obzirom da u ukrajinskim političkim krugovima, tisku i web-stranicama postoji poprilična raznolikost stavova glede „plinskog pitanja“, teško je napraviti nekakav cjelovit pregled, a pogotovo meritorno ustvrditi što je „pravo stanje stvari“. No ipak, imajući u vidu dobru informiranost dr. Paščenko, njegov spomenuti komentar se može smatrati ne samo njegovim osobnim, već u određenom smislu i reprezentativnim gledištem.

Aleksa Pavlešić

CIJENA PLINSKOGA ŠOKA

Jevgenij Paščenko - Jutarnji list 23.01.2009

U rusko-ukrajinskom ratu zbog plina bilo je jasno da je jedna od strana pomno spremala invaziju započetu završetkom ugovora za dostavu plina u Ukrajinu. Usprkos prethodnom ugovoru o postupnom prelasku na tržišne cijene do 2011., Moskva je ispostavila neopravdano visoku cijenu. Kijev je isplatio sve, ali se našao pred novim, izrežiranim scenarijem - optužbom za krađu plina.

Utjerivanje Ukrajine u plinsku krizu imalo je niz ciljeva. Strateški: destabilizirati zemlju, diskreditirati vladu, ponajprije predsjednika; smanjiti geopolitički, geoekonomski utjecaj zemlje, pokazati njenu tranzitnu nesposobnost, preuzeti kontrolu nad plinskotransportnim sistemom. Scenarij je trebao stimulirati Europu na gradnju Kremljem lobbiranih, zaobilaznih plinskih koridora (sjeverni i južni) te smanjiti mogućnosti Ukrajine u formiranju nove arhitekture energetske sigurnosti. Taktički cilj je bio da se za Rusiju pregovorima utjeraju bolji uvjeti prodaje i tranzita kroz Ukrajinu. No, akcija nije uspjela. Moskva je gradila taktiku isključivo na uvjerenosti u popustljivost Kijeva, grubo optuženog „za krađu“; nije došlo do konsolidiranog pritiska Zapada na Ukrajinu, nego je došlo do gubitka potpore Rusiji i njenoj politici u Europi.

Osim toga, Rusija nije mogla obrazložiti pred Zapadom vlastitu poziciju u pregovorima s Ukrajinom jer cijene koje ispostavlja Gazprom ne odgovaraju realnosti. Plinski konflikt s Ukrajinom ugrožava i Rusku Federaciju, a posljedica su i gubici Gazproma kao nesigurnog partnera, i to u uvjetima teškog financijskog stanja u toj kompaniji (korporativni dug - 50 milijardi dolara). EU sada traži druge puteve nabave i tranzita neovisne o Rusiji (to može biti na primjer - ugovor s Ukrajinom o tranzitu, s Rusijom o nabavi). Plinski rat s Ukrajinom imao je negativne posljedice i za Rusiju. Došlo je do teških preopterećenja ruskog plinskog sistema koji bi mogao doživjeti kolaps. U Europi postoji razumijevanje političke pozadine pritiska na Ukrajinu, među ostalim i kao 'osvete' za podršku Gruziji u nedavnom ratu.

Postignuta rješenja ne isključuju mogućnost nove krize jer je problem cijena za Rusiju kritično pitanje, a i Ukrajina je uvijek imala problema s plaćanjem uvoznog plina. Skakanje cijena plina vodi rušenju gospodarstva, što će se negativno odraziti na bilateralne odnose dviju zemalja. Zato se Ukrajina i dalje ne odriče suradnje s NATO-om, a u plinskoj krizi inzistira na međunarodnom monitoringu. S obzirom na predstojeće predsjedničke izbore u Ukrajini, zbog čega Moskva nije ravnodušna, nije isključena mogućnost novih vanjskih intervencija kroz plinske i slične šokove. U Moskvi još ne žele shvatiti da ta susedna zemlja nije njezino vlasništvo, o čemu je u svoje vrijeme čak Kučma napisao knjigu „Ukrajina nije Rusija“. #

22 СІЧНЯ В УКРАЇНІ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧЕНО ДЕНЬ СОБОРНОСТІ

22 січня ц.р., по всій Україні пройшли урочистості, присвячені Дню Соборності України. Окремо святково було в Києві та Батурині, де, з високопосадовцями, у заходах брав участь Президент Віктор Ющенко.

У промові з нагоди Дня Соборності України Віктор Ющенко, між іншим, сказав:

«Попри чужі імперії, попри загарбання і асиміляцію українська нація перемогла і залишилася єдиною й неподільною. Ця істина прийшла з глибин народу, пробудженого до життя національною революцією 20-х років.

Розглядання після відкриття музею

«Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України» - викарбовано на скрижалях Акту Злуки, на Софійській площі, 90 років тому.

Акт злуки - це єдність нашого духу, часу і простору. Це - наша ідея, піднята мов прапор, передана нам, і нам належить передати її в руки майбутнього, нашим дітям і нашим правнукам.»

У промові Президент згадав багато важливих моментів, як з історії так і зі сучасності України, а закінчив словами:

«Лише рідна держава, її єдність, усвідомлення того, що національний суверенітет і соборність вищі понад усе, - є запорукою повнокровного, безпечного існування нашого народу. Соборність - це наше священне надбання. Ідея, піднята мов прапор 90 років тому, сьогодні знаходиться в наших руках. Вона повинна жити вічно і вічно передаватися вперед. Ми - одна нація. Одна Батьківщина. Одна Україна. Слава Україні!»

В Києві, Президент поклав квіти до пам'ятників Тарасові Шевченку та Михайлові Грушевському (Прем'єр Юлія Тимошенко на святкування не приїхала), а потім, у колишньому будинку Центральної Ради (теперішній Будинок вчителя) у Києві, відкрив Музей української революції. В зв'язку з цим він подякував усім, хто багато років докладав зусилля до створення цього музею: «Це - велика і, безумовно, свята справа, завдяки якій Україні повертаються справжня історія, справжні імена і справжні святині».

За створення експозиції музею Української революції ще у 2008 року взявся Український інститут національної пам'яті. В основу концепції експозиції музею покладений принцип збереження історичної пам'яті українського народу, державотворчих традицій доби Української революції 1917-1919 років. Центром експозиції є Державний герб УНР та Четвертий універсал Центральної Ради, яким проголошено повну державну самостійність УНР 22 січня 1918 року.

Скоріше службового відкриття, у вівторок 20 січня, музей освятили представники Греко-Католицької та Православної Церков. Від УГКЦ освячення здійснили Блаженніший Любомир, Верховний Архієпископ Києво-Галицький, та о. митр. Олекса Петрів, керівник Секретаріату Верховного Архієпископа.

Відкриваючи композицію «Гетьманська слава», присвячену п'яти гетьманам, діяльність яких пов'язана з Батуриним, у місті Батурині, Чернігівської області, на території Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», Глава держави наголосив, що відроджений Батурин має стати прикладом відновлення історичної пам'яті та відродження духовності Українського народу. Президент також підкреслив, що глибоко символічно, що у День Соборності України, на урочистості до Батурина прибули представники усіх регіонів України - від Карпат до Донбасу, від Полісся до Криму.

(Фото композиції подане на першій сторінці цього номеру газети.)

Коротка довідка про історичні факти:

Коли Наддніпрянина вийшла з Російської, а Західна Україна з Австро-Угорської імперії, століттями розірваний український народ визволився з неволі і возз'єднався на своїй землі в єдиній Українській державі.

22 січня 1918 року, у приміщенні Київського Будинку вчителя, було підписано Четвертий універсал, яким Українську Народну Республіку проголошено суверенною і незалежною державою, а 1919 року, в цей самий день, на Софійській Площі в Києві було проголошено *Акт Соборності* українських земель.

Офіційно, в Україні, День Соборності відзначається з 1999 року, як свято, що відзначається щороку в день проголошення Акту возз'єднання Української Народної Республіки й Західно-Української Народної Республіки, що відбулося в 1919 році. # Матеріал з сайтів: president.gov.ua; val.ua; photo.unian.net; gazeta.ua; ugcc.org.ua; uk.wikipedia.org

27. SIJEČNJA – MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA HOLOKAUST

Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj, prigodnim programom 27. siječnja o.g. obilježila je Međunarodni dan sjećanja na žrtve holokausta.

Na svečanosti, uz članove Židovske vjerske zajednice i predsjednika Slavka Goldsteina, kao posebni uzvanici bili su nazočni predsjednik RH Stjepan Mesić te predstavnici Vlade i Sabora RH, Grada Zagreba, te drugi gosti.

Predsjednik Mesić u Bet Israelu

Obraćajući se nazočnima, predsjednik Mesić je naveo da se holokaust dogodio i u Hrvatskoj, a u njegovu provođenju sudjelovali su, na žalost, i pripadnici hrvatskog naroda, "Narod nije kriv, ali se povijesne činjenice ne smiju zaboravljati", istaknuo je Mesić.

Uz glazbeni i scenski program, molitvu i projekciju dokumentarnog filma, svečano je otvorena i izložba fotografija "Lea Deutsch".

Također, i u Židovskoj općini Zagreb održan je kratki recital posvećen skladatelju Žigi Hirschleru stradalom u Jasenovcu. Prikazan je i dokumentarni film „Da se ne zaboravi“ redateljice Ljiljane Jojić, o životnoj priči Ote Konsteina, jednog od rijetkih hrvatskih Židova i člana Židovske općine Zagreb, koji je preživio koncentracijske logore smrti Auschwitz i Bergen-Belsen.

Faktografski podaci:

Dan 27. siječnja, kada su saveznici 1945. oslobodili Auschwitz, Ujedinjeni narodi su proglasili međunarodnim danom sjećanja na holokaust.

Auschwitz je nedvojbeno najzloglasniji logor u sustavu nacističkih logora. Od otvorenja 14. lipnja 1940. pa do oslobođenja logora od strane Crvene armije 27. siječnja 1945. u tom je logoru pobijeno oko 1.100.000 ljudi. Među žrtvama 90% su bili Židovi, a zatim su tu stradali Poljaci, Romi, i druge, nacistima nepoćudne skupine. Po oslobođenju u logoru je pronađeno oko 7.000 ispijenih ljudi. #

ПЕРЕЛІК ДЕКОТРИХ ЮВІЛЕЙНИХ ТА ПАМ'ЯТНИХ ДАТ

які 2009 р. відзначатимуться в
Україні на державному рівні

- 990 років від початку правління Ярослава Мудрого (1019);
- 925 років з часу заснування м. Броди (1084) та 425 років надання місту Магдебурзького права (1584);
- 350 років від Конотопської битви;
- 300 років Полтавської битви;
- 225 років з часу заснування Сімферополя;
- 175 років від часу заснування (1834) Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- 90 років проголошення акта возз'єднання УНР і ЗУНР в єдину соборну Україну, День Соборності України.
- 90 років від часу визволення Києва військами УНР;
- 70 років від дня проголошення незалежності Карпатської України;
- 70 років від часу початку Другої світової війни;
- 65 років від часу проведення Корсунь-Шевченківської наступальної операції під час Другої світової війни;
- 65 років від часу депортації з Криму кримських татар і осіб інших національностей.
- 100 років від дня народження Степана Бандери;
– 1 січня
- 70 років від дня народження Валерія Лобановського;
– 6 січня
- 85 років від дня народження Сергія Параджанова;
– 9 січня
- 195 років від дня народження Тараса Шевченка;
– 9 березня
- 200-річчя від дня народження Миколи Гоголя;
– 1 квітня
- 130 років від дня народження Симона Петлюри;
– 2 травня
- 115 років від дня народження Олександра Довженка.
– 10 вересня

Відзначатимуться й інші традиційні свята. #

UKRAJINSKO-RUSINSKA VEČER U ZAGREBU

Kulturno-prosvjetno društvo Rusina i Ukrajinaca Zagreba organizira „Ukrajinsko-rusinsku večer“, koja će se održati 14. veljače 2009. godine u dvorani „Češke besede“, Zagreb, Šubićeva 20, s početkom u 19 sati.

Kulturno-umjetnički program će izvesti plesna i glazbena sekcija ukrajinskog KUD-a „Karpati“ iz Vrbasa (Vojvodina), a njihov orkestar će za ples i zabavu gostiju tijekom večeri izvoditi ukrajinski, rusinski i hrvatski glazbeni repertoar.

Sve dodatne obavijesti mogu se dobiti od predsjednika društva Slavka Burde (091/611-21-27) i tajnika Nikole Juriste (01/667-61-12). #

О-о-оу забава... забава аж до рання...

БАЛ КПТ-ва «УКРАЇНА»

Наступив цьогорічний сезон культурно-розважальних вечорів і кожне наше товариство старається підготувати свій «бал». 24 січня у Славонському Броді КПТ «Україна» отримало бал у «Славонському ресторані», а і цього разу програма складалася від культурно-мистецької і розважальної частин.

На початку вечора, в культурно-мистецькій частині, з фольклорними танцями виступили старша і молодша групи танцюристів т-ва, мішаний хор та юний оркестр і співаки.

Приємна несподіванка і вартна частина програми було представлення комплектів народних костюмів зі семи різних областей України. Одягнені в ті костюми, юні члени т-ва пройшли поміж гостей, щоб всі мали можливість зблизька розглянути цей одяг, а кожний з них показаний і розтлумачений за мікрофоном на сцені. Більшість цих оригінальних костюмів є з приватної колекції, а найціннішою є хлопська сорочка вишита в Україні більш як сто років тому.

Щодо музично-розважальної частини, гостей розважали народний оркестр «Романса» зі славонського села Гуня з хорватським репертуаром, а з цієї нагоди інструментально виконав і декілька українських пісень. Як також Іван Бачинський з Нової Тополі (Боснія) зі своїми двома дочками. Згаданий тріо, у супроводі батька на синтезаторі, в таких нагодах переважно виконує свій багатий репертуар українських народних та інших пісень, а коли мати на увазі їхні чудові голоси, не дивує, що вони улюблені не лиш між нашими українцями, а і ширше.

Для біля ста гостей і тридцятьок членів товариства, для розваги були підготовлені лотерея та «танець сердець». Зважали, щоб ця частина не затягувалася, щоб не нудьгували ті, котрі не брали участь.

Між присутніми було і окремо запрошених гостей. Голова області та мер міста особисто виправдалися іншими обов'язками. Після спільної участі т-ва «Україна» в різних акціях, як «Незгасима свічка», представлення книжки про Голодомор тощо, очікувалося, що на запрошення і в цій нагоді громаду відвідає представник Посольства України в РХ. На жаль, не було ані гостя, ані «слова».

Фот. і дані: Михайло Семенюк

VEČER RUSINSKE I UKRAJINSKE POEZIJE U RIJECI

Kulturno-prosvjetno društvo "Kalina" iz Rijeke priredilo je večer poezije, koja je održana u prestižnoj dvorani Filodrammatica u Rijeci 24. siječnja 2009. S obzirom da u Rijeci živi svega šezdesetak Rusina i Ukrajinaca, a osim toga večeri poezije baš i ne kotiraju u vrhu atraktivnosti, veliki odaziv publike (oko stotinu posjetitelja), koja je u ovoj prigodi sasvim popunila spomenutu dvoranu, bio je pravo veliko i ugodno iznenađenje. Zahvaljujući i medijima koji su blagovremeno najavili ovaj događaj, a kasnije primjereno i izvjestili (uključujući i TV-emisiju za nacionalne manjine „Prizma“), među posjetiteljima iz grada i okolice bili su i predstavnici gradskih struktura, kulturnih krugova i organizacija drugih nacionalnih manjina.

Nikola Čapko, Svjetlana Stojić, Marta Martinčić i Joakim Čapko

Od najavljenih tri pjesnika, dvojica od njih, Roman Lubkivskyj iz Ljvova (Ukrajina) i Miroslav Kiš iz Zagreba, na žalost nisu se mogli odazvati, tako da je bio nazočan samo rusinski poeta iz Đurđeva (Vojvodina). No to nije bila prepreka da se predstavi poezija sve trojice autora.

Poeziju ukrajinskog pisca i diplomata Romana Lubkivskog (koji je prije godinu dana već predstavljen u Našoj gazetzi, s posebnim osvrtom na njegovu zbirku pjesama „Balkanski Kristos“) čitale su Svjetlana Stojić i Marta Martinčić, a pjesme na rusinskom iz nedavno publicirane zbirke Miroslava Kiša, među kojima i obvezne sonete, predstavili su Slavica Dudaš i Nikola Čapko. Predstavljajući se sam, rusinski pjesnik i dramaturg Joakim Čapko, koji je do sada izdao dvije zbirke poezije, oduševio je publiku kako svojim ljubavnim, tako i davnijim pjesmama u kojima iskazuje mladenačke impresije.

Zbor KPD „Kalina“ pod ravnanjem Borisa Denisjuka

Dojmljiv glazbeni ugođaj pružio je zbor društva „Kalina“ pod ravnanjem i pratnjom na dijatonskoj harmonici prof. Borisa Denisjuka. Oni su izveli sklop rusinskih i ukrajinskih narodnih i autorskih pjesama, sentimentalne i šaljive naravi, čime su oduševili publiku, a ne manji aplauz dobio je duet Slavica Dudaš i Boris Denisjuk, pogotovo pjesmom „Čorni oči“ – alternirajući kitice na ukrajinskom i rusinskom.

Ovakav program, kao vrlo uspješan samostalni cjelovečernji prvijenac, veliki je poticaj u daljem radu društva „Kalina“, jer do sada su se predstavljali samo nastupima na manifestacijama drugih organizatora.

(Po podacima Nikole Čapka)

ОСТАТНЯ РОЧНА СХАДЗКА КПД «КАЛІНА» У 2008 РОКУ

КПД Руснацох и Українцох «Каліна» з Риєки, отримало свою остатню схадзку «Прадки», пред наиходзацим Крачуном и Новим Роком. „Прадки“ отримани, концом децембра 2008 року, у просторийох дружтва. Ведно з дзеци було нас коло 30 особи. Кед ше вежне до огляду же нас у Риєки єст барз мало, вец зме задовољни.

Председатель, пан Микола Чапко отримал кратке викладанє о работи дружтва у прешлим року, а мали зме ше и зоз чим похвалїц.

Першираз од кеди иснуєме (основани зме 2001 року), мали зме успишни наступ у иножемстве, як госци, КУД-а «Тарас Шевченко», зос Дюрдьова (Сербия), на Жридловим фестивалу «Най ше не забудзе...» Були зме барз крашне прияти, од домашніх, так же ше вязи и познанства и тераз отримую. Треба надпомнуц же то було врацанє нациви, бо пред трома роками, КУД «Тарас Шевченко» бул госц, нам у Риєки, дзе учествовали на «Етно-смотри националних меншинох Приморско-горанскей жупаниї».

Тиж зме не препущели участвовац на наших националних фестивалох, хтори ше організую под покровительством «Союзу Русинох и Українцох РХ», у цалей Горватскей. Так, зме наступели на «Петровским дзвону 2008» у Петровцох при Вуковаре, Културней манифестації «Миклошевци 2008» у Миклошевцох и на фестивалу «Дравски габи 2008» у Осиєку.

У програми виступали и наймладши

Окрем тих, мали зме даскельо наступи у нашей жупаниї, по Месних одборох (заєдніцох), бо каждая слави свой дзень. То були месни одбори Козала, Дренова, Кантрида, Бреґи... кед організую своєю манифестації: «Виберайме найлепши балкон, будинок, двор...» Даскельо раз зме наступели и по Домох за стари особи, (Кантрида, Волоско, Неум), дзе нас публика дзечне прияла, а тиж и на отвераню малярских виставох.

Вокална група «Каліна» отримує кажди пияток проби, хтори водзи проф. Борис Денисюк. Пред конєц рока требали зме отримац и манифестацію. »Вечари Рускей и Українскей поезії...», але пре обєктивни технїчни причини, мушели зме ю преруциц за початок 2009 року.

После того викладаня, наступели дзеци. Каждє рецитовало лебо шпивало коляди, тото цо знало, лебо цо го родичи научели. Сцели зме ше здогаднуц як ше дакеди ходзело, Вилїю вечар, по шпиваню. Дзеци були наградзени зос прикладнима дарунками. Познейше дзецом ше придружели и старши. «Каліна», одшпивала даскельо, писні, коляди, а вец пан Денисюк вжал гармонику и почал грац, шицким нам, «за душу». Так зме зоз писню, крачуносима локотками хтори порихтали нашо жени, препровадзели даскельо приємни годзини.

Микола Чапко

LIKOVNA IZLOŽBA VLADIMIRA PROVČIJA U ZAGREBU

U galeriji „Kupola“ Gradske knjižnice u Zagrebu, u organizaciji Središnje knjižnice Rusina i Ukrajinaca RH, u sklopu ciklusa „Ukrajinci – naši sugrađani“, 22. siječnja o.g., otvorena je izložba slika Vladimira Provčija iz Matulja (pored Opatije). Izložbu je otvorila voditeljica spomenute Središnje knjižnice, a o Provčijevom slikarstvu govorio je prof. Đuro Vidmarović. Nazočnima se ukratko predstavio i sam autor rekavši par riječi o svojim pobudama za likovnim izražavanjem.

Vladimir Provčić

Ono što nas iznenađuje, i što me ujedno raduje u ovom trenutku, je studijski pristup i prihvaćanje određenih utjecaja ljevovske, tj. zapadne ukrajinske slikarske škole. To se vidi na pejzažima koji su u maniri ukrajinskog realizma, s jakim namazima, sa snažnim emocionalnim kontrastima postignutim igrom svjetla i sjene. Na svakoj slici se vidi velika uloga svjetla, koje dikтира kompoziciju i raspored osnovnih boja. Zato mu pejzaži nisu turistički slatunjavni, već su objekti voluminozni i odišu jednom povijesnom dimenzijom. On ne bježi od zlatnog reza i nastoji disciplinirati svoj kist i to je ta tradicionalna ukrajinska škola. Tu se govori i kroz simbole. Npr. plavo nebo i žuto žito su jasni simboli ukrajinske zastave. Važna mu je i perspektiva. Spajanjem oblaka tj. dodiranjem neba i zemlje kroz konfrontaciju plave i žute boje dobiva se jedna sakralna dimenzija. Tu nema detaljiziranja ni eksperimentiranja, a po dubini ima nekoliko planova. Iako su mu namazi jaki, oni nisu teški, više su poetizirani.

Prof. Đuro Vidmarović

Katarina Todorčević Hlača (u sredini) otvara izložbu

Provčić, kao Rusin rođen u ravnici (Mikluševci 1946. god.), ipak ne slika ravničarske motive. Kako sam kaže, iako ravniciu nosi u sebi, slikanje drugih krajolika mu je bogatije. Inače, slika u akrilu, nije akademski slikar, ali se u likovnosti stalno obrazuje. Na ovoj izložbi predstavio se novim ciklusom pejzaža, a izdvojeno su bili prezentirani i cvjetni motivi iz ranijeg ciklusa. Autor i organizator bili su polaskani vrlo dobrom posjećenošću otvorenja izložbe, koje je bilo i medijski dobro popraćeno.

Govoreći o Provčijevom slikarstvu prof. Đuro Vidmarović je rekao:

„Ovako veliki odaziv posjetitelja na otvorenje izložbe govori da je Provčić poznat, a sada se predstavlja sa jednim novim ciklusom. U novim radovima Provčić se nacionalno otvara i postaje više subjektivan i osobno prepoznatljiviji nego u ranijem slikanju. Gospodin Provčić nije akademski slikar, ali se stručno usavršava. Dakle, nije autodidakt, što se vidi po potezima njegovog kista, po kompoziciji, po zlatnom rezu, koji sadrži svaka slika. Očito, radi se o čovjeku koji ima potrebnu slikarsku edukaciju.“

Izvanredno dobar odaziv posjetitelja

Za razliku od ovoga, njegovi morski pejzaži su prožeti psihologiziranim eksperimentiranjem. Tu je pobjegao od zapadne ukrajinske škole, te se može očekivati da bi Provčić u sljedećoj fazi mogao napustiti igru svjetla i sjene kao i zlatni rez, odnosno otići izvan gabarita jednog realističnog slikarstva. Na primjeru igranja bojom pri slikanju valova na impresionistički način, pokazuje svoj osobni doživljaj, psihologizira i daje vlastitu interpretaciju.“ #

Na naslovnoj stranici je zimski motiv V. Provčija

Iz novog ciklusa pejzaža Vladimira Provčija

Stari i novi stil Vladimira Provčija

IZ RIZNICE UKRAJINSKIH OBIČAJA Masnycja, Masljanycja, Siropust, Sirna nedelja (Poklade)

Poklade su tjedan prije Velikog posta, zato nema određenog datuma jer ovisi o datumu kad pada Uskrs. Nakon zimskih „masnycja“ prije dugog posta uglavnom su se jela posna jela, međutim taj tjedan bio je pravi praznik jela od mlijeka i tijesta, što se zapravo vidi iz naziva. Na Masnycu Ukrajinci nisu jeli ni meso, ni špek čak ni životinjsku mast, bila su dopuštena samo jela bez kojih je nemoguće napraviti varenyky i mlynci (palačinke).

Svaki dan u tjednu dok je trajala Masnycja, gazdarica je morala svaki dan spremiti lonac s varenykyma s nadjevom od sira, prelivevanih vrhnjem. Osim toga, od mliječnih proizvoda pripremali su puno raznih jela: palačinke punjene sirom, popečke od sira s vrhnjem, rezance s mlijekom i razne kaše.

Radilo se od ponedjeljka do srijede, a u četvrtak bi počeli praznici. Rođaci, kumovi i susjedi hodili su jedni drugima u posjete, častili se varenykyma i horilkom (rakijom). Taj tjedan, tradicionalno su „prikopčavali kolodu“ (kladu, kladicu). Umjesto klade mogla je poslužiti i drvena cjepanica koju bi ostrugali u obliku ljudskog torza ili komadić grane koju bi okitili crvenom trakom ili perjem. Kolodu su vezali za nogu. Ako nije bilo prave kolode, na konopac bi svezali komad drveta ili kamen i objesili ga oko vrata.

U ponedjeljak bi kolodu vješali ocu ili majci koji su imali neoženjenu djecu. Onaj tko je dobio kolodu mogao se otkupiti – pozvati „kolodčan“ na čašicu žestice i varenyky.

U utorak su „kažnjavali“ mladiće koji za vrijeme zimskih blagdana nisu pronašli sebi nevjeste. Kolodku bi im stavile djevojke. Mladići bi u toj situaciji morali darivati i častiti djevojke. Ako se djevojci svidio koji mladić, ona je svom odabraniku stavila kolodu na lijevu ruku. To je bio delikatan način priznavanja svojih osjećaja. Masnyčna kolodka u narodnom vjerovanju simbolizirala je prođužetak roda, bogatstvo i plodnost.

Nedelja je bila dan za oprost. Ovaj dan svi su molili jedni druge da im oproste ako imaju neku zamjerku ili nose u srcu uvredu. Molili su za oprost i dalje rođake, znanke, čak i slučajne prolaznike.

U nedjelju je trebalo pojesti do kraja sva mrsna jela jer sutradan je počinjao Veliki post. Pili su žesticu, objašnjavajući to da prije posta treba „oprati zube“ - da između njih ne bi ostalo nešto mrsne hrane.

Katarina Todorčev Hlača

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУХНЯ В НАРОДНОМУ КАЛЕНДАРІ

Кожен народ протягом століть будував свою побутову культуру. Одна із сторін українського народного харчування тісно пов'язана з народним календарем. Історія, як відомо, твориться й нині. Інтерес до такої важливої ланки української побутової культури, як кухня, (як і побутової культури будь-якого народу в світі), ніколи не згасає. Між тим, потрібно сказати, що книжки з українськими національними рецептами досить ще немає в Хорватії.

Момент з відкриття виставки

Центральна бібліотека русинів і українців, яка вже 13 років працює в Загребі і розташована в приміщенні головної Міської бібліотеки, кожного року робить виставку, присвячену українській тематиці. Отже, цього року Центральна бібліотека приготувала своїм читачам і нашим хорватським друзям подарунок – виставку на тему «Українська національна кухня в народному календарі» яка розповідає про українські національні традиції, народні обряди і українські страви. З метою познайомити хорватських читачів з фрагментом багатой української культури, текст подано хорватською мовою.

Від першого дня виставка звернула на себе увагу багатьох відвідувачів Міської бібліотеки. На її відкритті зібралася більшість представників української і русинської національних меншин із Загреба, а приїхали і гості з Славонського Броду, Вуковару, Трогіра та Рієки.

22 січня п.р. виставку відкрила автор, а з вступним словом виступив голова товариства русинів і українців Загреба Славко Бурда, який співпрацює з Центральною бібліотекою русинів і українців Республіки Хорватія від дня її заснування.

Потрібно наголосити, що організація такої виставки мала мету підготувати читачів до виходу в світ книжки хорватською мовою з рецептами страв української кухні, яка готується до друку.

Після Загребу виставка має «поїхати» по цілій Хорватії, її вже чекають в Рієці, Пожегі, Вінковцях і Задрі.

Всі бажаючі можуть розглянути виставку в Загребі до 21 лютого 2009 року. *К. Тодорцев Хлача*

85 РОКІВ 3 ДНЯ НАРОДЖЕННЯ РЕЖИСЕРА СЕРГІЯ ПАРАДЖАНОВА

Режисер Сергій Параджанов, якого вважають СВОЇМ принаймні у трьох країнах - Україні, Вірменії і Грузії. Народжений у Тбілісі, вірменин за походженням, у Києві прожив майже двадцять років. "Тіні забутих предків", "Колір граната", "Легенда про Сурамську фортецю" - ці картини прославили його на увесь світ. У 90-му Параджанов помер. В українській столиці про митця не забувають. На кіностудії імені Довженка є пам'ятник режисерові. На будинку, де він жив, встановлена меморіальна дошка. Думка про непросту життєву долю видатного кінематографіста, у спогадах рідних і друзів, живе і далі.

Знаменитий тандем Юрій Іллєнко і Сергій Параджанов

(Над екранізацією історичного кіно "Тіні Забутих Предків" митець Сергій Параджанов півтора року пліч-о-пліч працював з оператором Юрієм Іллєнком. Згодом, вони стали друзями. Втім у творчому запалі тандем Параджанов-Іллєнко ледь не розпався.)

Міжнародне визнання прийшло до Параджанова після екранізації в 1964 повісті М. Коцюбинського "Тіні забутих предків". Фільм "Тіні забутих предків" був удостоєний призу на Всесоюзному кінофестивалі в Києві (1966). Та все ж на Заході (там фільм демонструвався під назвою "Вогняні коні") інтерес до нього був значно більшим, ніж на батьківщині.

Фільм отримав 39 міжнародних нагород, 28 призів на кінофестивалях (із них — 24 гран-прі) у двадцять одній країні. Параджанову надсилали свої вітання Фелліні, Антоніоні, Курасава, а польський режисер Анжей Вайда став перед Параджановим на коліна й поцілував руку, дякуючи за цей шедевр.

П'ятнадцять років радянська влада забороняла митцеві знімати кіно. Після зони Параджанов повернувся на батьківщину, до Тбілісі. В Україні йому не давали не тільки працювати, а й жити. За місяць до смерті режисер розповідав друзям, що врешті зібрав гроші на екранізацію "Слова о полку Ігоревім". Відзняти цей фільм він мріяв більше десяти років. Проте розпочати роботу завадила невиліковна хвороба.

Великому українському режисерові Сергію Параджанову, який своєю творчістю та життям змінював Україну на краще, цього року виповнилось би 85. Його "Тіні Забутих Предків" заслужено входять до 20-ки найкращих фільмів всіх часів і народів. Вічна пам'ять Художникові, вічна йому слава! #

*Іван (Іван Миколайчук)
з фільму
"Тіні забутих предків"*

100 РОКІВ 3 ДНЯ НАРОДЖЕННЯ СТЕПАНА БАНДЕРИ

Степан Бандера

**Степан Бандера
(1909 - 1959)**

*Політичний діяч, ідеолог
українського національного
руху, голова Проводу ОУН*

Цього року виповнюється 100 років з дня народження визначного політика України Степана Бандери. В Українській історії є кілька постатей, згадка про яких викликає серед українців потужні емоції. Степан Бандера - одне з таких імен. Через сто років після його народження ім'я Бандера може викликати і протилежні емоції та суперечливі оцінки його ролі. Хоч і з різними оцінками його методів, Степан Бандера для усіх сучасних поколінь залишається також символом українського націоналізму та боротьби за незалежність. Те, що навіть українська радянська енциклопедія, як ключове джерело інформації радянської України, замовчувала одну з найвідоміших постатей історії Другої світової війни – факт показовий.

Але, те, що було пропущене в енциклопедії, всупереч справжнім намірам надолужила комуністична пропаганда – фактично кожен українець, навіть у радянські часи колись чув ім'я Степан Бандера у різний час з різними оцінками.

Довідка:

Народився 1909 р. в родині греко-католицького священика. В 1929 вступив в Організацію Українських Націоналістів (ОУН). В політичній боротьбі практикував і екстремальні методи (замахи), так не диво, що за свою діяльність був заарештований і засуджений на смерть, що згодом замінене на довічне ув'язнення, а після розвалу Польської держави у вересні 1939 звільнений з тюрми.

Після початку радянсько-німецької війни 1941-45 ОУН ставить своїм завданням відновлення української державності. 30.6.1941 ОУН проголосила у Львові відновлення на західноукраїнських землях української державності і сформувала орган крайової влади. Після бурхливих подій і значної ролі в подіях під час II Св. війни, в 1953-54 намагався врегулювати відносини між українськими еміграційними угрупованнями і досягти консолідації всіх націоналістичних сил за кордоном. 1959 р., у Мюнхені, агент КДБ пострілом із спеціально виготовленого пістолета (стріляв ампулами з ціаністим калієм) вбив Бандеру. Похований на кладовищі у Мюнхені. #

Пам'ятники Степану Бандері в...

Львові

Тернополі

Теребовлі (Поділля)

MONOGRAFIJA OBITELJI LJAHOVIČ

Ovih dana iz tiska je izišla knjiga Petra Ljahoviča „Монографія сім'ї Ляхович“ (Monografija obitelji Ljahovič).

Autor obrađuje povijesne podatke s kraja XIX. stoljeća o svojim precima, te ih kroz genealoški niz povezuje sa životom potomaka.

Ljahoviči su porijeklom iz Galičije, ali migracijama koje su se događale krajem XIX. stoljeća, dolaze najprije na prostore Bosne, a otuda su roditelji autora ove knjige, 1952. godine doselili u predgrađe Indije (Vojvodina). Kroz priču o obitelji Ljahovič nazire se i slična sudbina mnogih drugih ukrajinskih obitelji. Knjiga u velikoj mjeri prati život Ivana i Marije Ljahovič i njihovih potomaka. Ona je značajna i stoga što su Ljahoviči, kao brojna obitelj čiji su mnogi članovi bili društveno aktivni, dali izniman doprinos očuvanju ukrajinskog jezika, literature i kulture na prostorima bivše Jugoslavije. Tako je na pr. Mihajlo Ljahovič, peto od desetoro djece spomenute obitelji, 1987. godine bio profesionalni novinar „Nove dumke“, sada je ukrajinski đakon u Kanadi, gdje

je i organizator društvenog i kulturnog života ukrajinske zajednice, a uređuje i ukrajinsku web-stranicu. Nadalje, kroz opisane aktivnosti članova ove obitelji, čitatelji mogu puno doznati i o radu društva „Kolomijka“ kao i bogatim kulturno-prosvjetnim aktivnostima unutar nacionalne manjine. Na taj način čitatelji

*Knjiga sadrži i dokumentarne etnografske fotografije
Dok. fot. jedne obitelji: Rad u polju (krajem 30-ih)*

stječu širok uvid, ne samo o precima i potomcima Ljahoviča već i o društveno-političkom okolinostima u kojima su oni živjeli. S obzirom da su redovito bili aktivni sudionici kulturnih zbivanja, često i u ključnim ulogama, laureati su društvenih priznanja, također i od Predsjednika Ukrajine.

Ahnetka Balatinac

МОНОГРАФІЯ СІМ'Ї ЛЯХОВИЧ

Цими днями з друку вийшла книжка Петра Ляховича «Монографія сім'ї Ляхович» (Monografija obitelji Ljahovič).

Автор вишукує історичні дані про своїх предків з кінця XIX століття та через генераційну низку пов'язує з життям нащадків.

Ляховичі походять з Галичини але міграціями, які відбувалися кінцем XIX століття, перші прибувають на простори Боснії, а потім батьки автора цієї книжки, 1952 року, населилися у передмістя Інджії (Воєводина). Через оповідання про сім'ю Ляхович назирається подібна доля і багатьох інших українських сімей. Здебільшого книжка провадить життя Івана і Марії Ляхович та їхніх нащадків. Вона значна і тому, що Ляховичі, як чисельна сім'я з котрої багато членів були громадські діячі, дала вагомий внесок збереженні української мови, літератури і культури на просторах колишньої Югославії. Так на пр. Михайло Ляхович, п'ята з десятиро дітей згаданої сім'ї, в 1987 році був професійним журналістом «Нової дум-

ки», сьогодні є українським дяконом в Канаді, де є і організатором суспільного й культурного життя української громади, а упорядковує і українську інтернет-сторінку. Надалі, через описані активності членів цієї сім'ї, читачі можуть багато дізнатися і про діяльності товариства «Коломийка», як і про багаті культурно-просвітні активності в колі громади. На той спосіб читачі отримують широку

*Ансамбль «Коломийка», С. Мітровіца 1979 р.
(Шкода, що знімки технічно неякісно репродуковані.)*

уяву, не тільки про предків і нащадків сім'ї Ляхович, але й про громадсько-політичне оточення, в якому вони проживали. З огляду, що були учасники, а дуже часто і головні носії чисельних культурних заходів, вони лауреати багатьох суспільних визнань, також і від Президента України.

Агнетка Балатінац

20-РІЧЧЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА "ЛЕМКІВЩИНА" У ЛЬВОВІ

В понеділок, 12 січня 2009 р., з нагоди святкування 20-річчя львівського осередку Всеукраїнського товариства "Лемківщина", до Львова з'їхалися етнічні лемки з України, Росії, Словаччини, Польщі, США. Вони провели новорічну вечерю-коляду "Лемківська Велія". Львів'яни побачили святкування Різдва у лемківських традиціях та скуштували лемківських традиційних страв. Також з нагоди свята у Палаці Потоцьких відбулося засідання президії Світової федерації українських лемківських об'єднань, а у Львівському державному академічному театрі опери і балету ім. С. Крушельницької пройшов святковий концерт лемківських колективів.

photo.unian.net

Учасники "Лемківської Велії" в народних костюмах

20. OBLJETNICA „LEMKIVŠČYNE“

U prigodi svetkovanja 20. obljetnice lјiviske organizacije „Sveukrajinsko društvo Lemkivščyna“, u Lјvovu je održano i svetkovanje Božića u stilu lemkijske tradicije.

Po riječima organizatora, 12. siječnja o.g., u blagovaoni Nacionalnog univerziteta „Lјiviska politehnika“, u 16 sati, upriličena je Badnja večer po lemkijskoj tradiciji - „Lemkijska velija“

Prožimanje religijske i etničke tradicije

Narednog dana, u Palači Potockih, održana je međunarodna znanstvena konferencija pod nazivom „Lemkivščyna u orbiti ukrajinskog društva“, a 14. siječnja, u Nacionalnom teatru opere i baleta imena S. Krušeljnike, održan je svečani „Lemkijski koncert“ povodom spomenutog obilježavanja 20. obljetnice lјiviske organizacije „Sveukrajinsko društvo Lemkivščyna“.

*Državni komitet za pitanja nacionalnosti i religija
www.scnm.gov.ua*

Fotografije sudionika uzete su s <http://photo.unian.net>

ОЗНАЧЕНА ДВАЦЕЦРОЧНІЦА ДРУЖТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

У Львові, у Україні, од 12. до 14. януара того року отримана святочносць з нагоди снованя тей організації Лемкох. Програма почала пондзелок, кед у просторийох «Политехнічного інституту» у Львові означени Крачунски швета под назву «Лемковска вилія». На истей програмі ше позберало вельке число Лемкох з України, од Закарпатскей обласци преїт Львова и Києва, па до Луганска. Шицки пришли зоз торбами у котрих принесли едзене и пице, же би ше ведно погосцели и означели тото швето. На програмі виведзени и вецей Вертепи, а госцох забавяла и позната шпивачка лемковских писньох София Федина.

Другого дня отримана наукова конференция под назву «Товариство Лемківщина у орбити українского дружтва». Маніфестация отримана у прекрасним амбиенту «Палати Потоцьких», а уводне слово дал президент тей організації Олександр Венгринович. На конференції виступели велі науковци, як Иван Щерба, Иван Красовски, Галина Щерба, Степан Панейко, Орест Чабан, Марта Капрал, Степан Кишчак, Ярослав Бодак, София Федина, председатель СФУЛО, познати скульптор Володимир Ропецки итд. Медзи иншими, виступел и нам добре познати академик з Прешова Микола Мушинка. Вон порихтал виклад на тему «Культура русинох-українцох Словацкей у контексту Европского союзу и перспективи єй розвитку». Окрем того, вон презентовав своїю книжку «Дописоване Івана Зилинського з Іваном Панкевичем» и «Лікователь цела и души».

Володимир Ропецьки

Политехніка у Львові

Будинок львовської опери

Истого дня отримана и схадзка председательства СФУЛО. Як и на całej маніфестации, окрем домашніх, ту були представителе Союзу Русинох-Українцох Словацкей, Обеднаня Лемкох зоз Польскей и Союзу Русинох Українцох Сербії. Догваряло ше коло дальших активносцох, а идуца схадзка председательства ма буц отримана у мешацу юнью того року у Сербії, преширена и зоз другима маніфестациями.

Остатнього дня, дополадня, служена служба Божа у Лемковскей церкви у Львові, а пополадню отримани святочни концерт у будинку львовскей опери. На концерту, котри тирвал длужей як три годзини, приказана діялносць аматерских групох Лемкох, як и діялносць веліх уметнікох. На концерту були представителе городской власци, високи представителе церкви, заменік министра культури и туризму України Олга Бенч итд.

Богдан Виславски (Нови Сад, Сербия)

Напомена: Cijenjeni suradnik B. Vislavski u svome je tekstu dosljedno koristio naziv Lemko/Rusin. Bez nakane cenzuriranja (zato se i daje ova napomena), umjesto toga, sukladno terminologiji u ukrajinskom tisku, korišteno je tek Lemko. Ovo je učinjeno da se nedovoljno elaboriranom temom ne bi zbunilo čitatelje, s obzirom da o tome raznoliko misle čak i stručni krugovi, a Naša gazeta nema mogućnost, niti kani, otvoriti prostor beskrajnim polemikama.

Urednik

ТРИ ЗОЗУЛІ З ПОКЛОНОМ

Григор Тютюнник

Любові всевишній присвячується

Я виходжу з-за клуба, в новенькому дешевому костюмі (три вагони цегли розвантажив з хлопцями-однокурсниками, то й купив) і з чемоданчиком у руці. І перше, що бачу-хату Карпа Яркового. А перед нею молоденька сосна рівними рядочками на жовтому піску. На ганку Карпової хати стоїть Марфа Яркова і веде мене очима. Вона стоїть без хустки, сива, пишноволоса - колись її волосся сяяло проти сонця золотим, тепер не сяє. Видно, думаю собі, волосся умирає раніше, ніж людина...

Підійшовши ближче, я вклоняюся Марфі й кажу через молоденьку сосну;

- Здрастуйте, тітко.

Марфа ворухить губами і проводить мене далі, аж доки я не увійду в сосну "велику" (у нас її називають ще: "та, що твій тато садив").

Дома мене стрічає мама, радіє, плаче і підставляє мені для поцілунку сині губи.

- Мамо, - питаю після того, як куці студентські новини розказано (сесію здав, костюм ось купив), - а чого тітка Марфа Яркова на мене так дивиться?

Мама довго мовчить, потім зітхає і каже:

- Вона любила твого тата. А ти на нього схожий...

Марфа - тоді її в селі за маленький зріст звали "маленькою Марфою" - знала, що лист від тата приходив раз на місяць. Вона чула його, мабуть, ще здалеку, той лист, мабуть, ще з півдороги. І ждала. Прийде до пошти, сяде на поріжку - тонесенька, тендітна, в блаженній вишиваній сорочині й рясній спідничині над босими ногами - і сидить, сяє жовтими кучерями з-під чорної хустки: втекла від молотарки або від косаря, за яким в'язала, або з лук, де сіно скиртують.

Сидить на поріжку і обриває пелюстки на ромашці, шепочучи: "Є - нема, є - нема, є..."

Коли з пошти виходив наш поштар дядько Левко - височенний, худючий, як сама худорба, з брезентовою поштарською сумкою через гостро підняте вгору плече, Марфа підхоплювалася йому назустріч і питалася тихо, зазираючи знизу в його очі:

- Дядечку Левку, а од Мишка є письмомце?

- Нема, - одказував Левко, блукаючи очима поверх золотого Марфиного волосся, що вибилосся з-під чорної хустки.

- Не брешіть, дядечку. Є...

- Ну - є! Є... "так не тобі, а Софії.

- Дядечку Левку! Дайте я його хоч у руках подержу...

- Нельзя. Чужі письма нікому давати не можна. Заборонено.

- Я тільки в руках подержу, дядечку, і оддам. Сині Марфині очі запливають слізьми і сяють угору на дядька Левка - ще синіші.

Левко озирається довкола, зітхає немічно худими грудьми і манить Марфу пальцем за пошту. Там він дістає із суми конверт і простягає Марфі:

- На. Тільки нікому не кажи, що давав, бо за це... виженуть мене.

- Ні-ні-ні, дядечку! - аж похлинається від щирості Марфа. - Ось вам хрест святий!

Вона хапає з Левкових пучок листа - слізьми рясно котяться їй по щоках - пригортає його до грудей, цілує в зворотну адресу...

- Чорнила слізьми не розмаж, - каже Левко і одвертається: жде. Марфа, якщо поблизу не видко людей, нескоро віддає йому листа, мліючи з ним на грудях, і шепоче, шепоче...

- Ну, от бачте, нічого я йому і не зробила... Тепер несіть Софії. Я ж нічого йому не зробила... Спасибі, дядечку, рідненький... Натє вам осьо, вип'єте за його здоров'я.

Вона дістає з-за пазухи пожмаканого карбованця і вкладає Левкові в долоню.

- Хіба що за його здоров'я, - бурмотить Левко, - а так зроду не взяв би...

І чимчикує в село, наставивши вгору гостре плече з Порожньою майже сумою (тоді не дуже-то люди писали один одному).

А Марфа біжить на роботу, птахою летить, щоб дов'язати до вечора свої шість кіп - і вітер сушить - не висушить слізьми в її очах.

- А хто вам про це розказував, мамо? Дядько Левко?

- Ні. Він мовчав. Сама бачила й чула. Я теж-бо за нею слідкома з роботи тікала. Отуди ярком, ярком - і до пошти. Дивлюсь, а вона вже на поріжку сидить, жде... Вона щораз перша вгадувала, коли тато обізветься.

- І ви на неї не сердилися?

- У горі, сину, ні на кого серця немає. Same горе.

- А як же то - вона вгадувала, а ви - ні?

- Хтозна, сину. Серце в усіх людей неоднакове. В неї таке, бач, а в мене таке... Вона за тата набагато, молодша була. Йому тридцять три, а їй дев'ятнадцять. Два голочки прожила з Карпом своїм і нажилася на сто. Тато ж... він якийсь і не старів, однаковий зоставався і в двадцять, і в тридцять годочків... сокіл був" ставний такий, смуглий, очі так і печуть чорношці! Гляне було-просто гляне і все, а в грудях так і потерпне. Може, тому, що він рідко піднімав очі. Більше долонею їх прикриє і думає про щось. А востаннє як бачила його (ходила з передачею аж у Ромни, їх туди повезли), то вже не пекли, а тільки голубили такі сумні. Дивиться ними - як з туману.

Вони до нас на посиденьки ходили, Карпо і Марфа. Щовечора. І гомонимо бувало втрюх або співаємо потихеньку. Тато баритоном, а я другим йому помагаю, а Марфа першу веде. Голосок у неї тоді такий був, як і сама вона, ось-ось наче переломиться, ну, ловкий. А Карпа хоч викинь. Сидить у стелю дивиться. Або у вуса дме, то в один, то в другий - розпушує. То я йому галушок миску гарячих (він їсти страх любив), ложку в руки - їж, Карпе! І тьопає, як на себе кидає. Ми співаємо, а він вусами пару з миски ловить та сопе так, що каганець на столі як не погасне. "Я,- каже, - картоплю в галушках люблю. Картоплі треба більше кидати у галушки". Товстопикий був, товстоногий. І рудий - матінко ти моя... Як стара солома. Марфа проти нього - перепілочка. Ото гляне було, як він над галушками катується, зітхне посеред пісні й одвернеться, а слізьми в очах, наче дві свічечки голубі. До тата... Я ж бачу. А він затулить надбрів'я долонею і співає. Або до тебе в коліску всміхається та приколисує легенько.

- Ти, Михайле, кажу, хоч би разочок на неї глянув. Бачиш, як вона до тебе світиться. А він:

- Навіщо ж людину мучити, як вона й так мучиться?

Очі мамині сухі, голос ані здригнеться, і я чую за ним: спогади її не щемлять їй і не болять - вони закаміяли. #

Tiskanje mjesečnika «Naša gazeta» ostvaruje se financijskom potporom Savjeta za nacionalne manjine RH

За опубліковані статті платиться гонорар

Objavljeni članci se honoriraju

I M P R E S S U M	I z d a v a č :	Naša gazeta	Prijelom i dizajn: A.Pavlešin
	Društvo za ukrajinsku kulturu Товариство української культури Zagreb, Domagojeva 11, CROATIA Poslovni m.: Privredna banka Zagreb 2340009 – 1110045869	izlazi 10 puta godišnje kao mjesečnik sa stankom u srpnju i kolovozu Glavni i tehnički urednik: Aleksa Pavlešin E – mail : aleksa.pavlesin@zg.t-com.hr duk@zg.t-com.hr	Fotolit: HADVA TISAK d.o.o. Tisak: FILEDATA d.o.o. U Zagrebu, 29.01.2009. Naklada: 350 primjeraka Tel. Društva i uredništva: 01 / 4635-884

Publiciranje autorskih članaka ili citiranje drugih izvora ne znači ujedno da redakcija „Naše gazete“ i dijeli izložene stavove i mišljenja, niti jamči istinitost tuđih navoda.

Публікування авторських статей або цитування інших джерел не означає, що редакція «Нашої газети» поділяє ті самі твердження й думки, або гарантує точність чужих наведень.

*КОЛЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ
НАРОДНИХ КОСТЮМІВ*

*ZBIRKA UKRAJINSKIH
NARODNIH NOŠNJI*

У Славонському Броді знаходиться приватна колекція оригінальних народних костюмів з різних областей України. Від поодиноких частин, найвартнішою є хлопська сорочка вишита в Україні більше як ста років тому (на першій особі з права).

U Slavonskom Brodu nalazi se privatna zbirka izvornih narodnih nošnji iz raznih oblasti Ukrajine. Od pojedinih dijelova, najvrjednija je muška košulja izvezena u Ukrajini prije više od sto godina (na prvoj osobi zdesna).